

Recull de citacions de picot negre (*Dryocopus martius*) a l'Empordà fins el 2005

Comitè Avifaunístic Empordanès (CAE): Carlos Alvarez Cros, Carles Barriocanal Lozano, Joan Budó Ricart, Albert Burgas Riera, Enric Capalleras Fàbregas, Alex Ollé Torner.

Citació recomanada: Ollé, A. 2009. Recull de citacions de picot negre (*Dryocopus martius*) a l'Empordà fins el 2005. Comitè Avifaunístic Empordanès (CAE).

Dryocopus martius

José Manuel Reyero CENEAM-OAPN-MMA

És molt sorprenent que les primeres referències escrites sobre l'espècie a l'Empordà corresponguin a citacions de la dècada dels 60, en plena època de nidificació, en boscos pròxims a Torroella de Montgrí, al Baix Empordà (Wallace, D.I.M. & Sage, B.L., 1969).

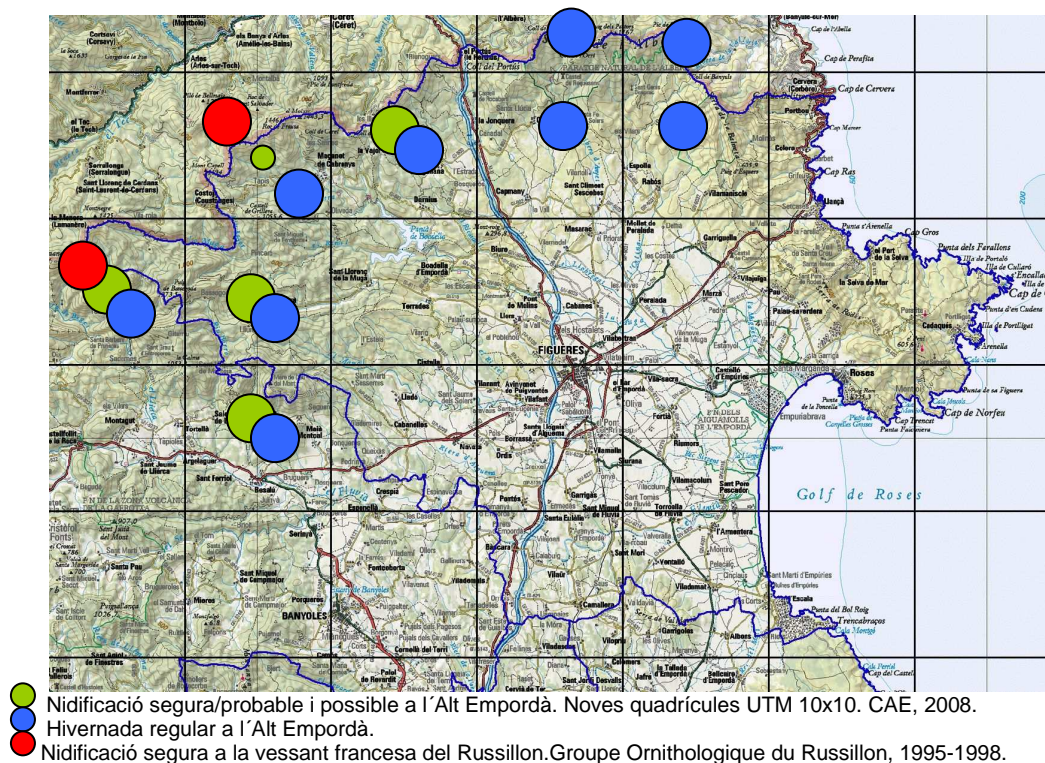
Aquestes observacions ja foren qualificades com a sorprenents i a confirmar per Maluquer (Maluquer, 1981) i com excepcionals i segurament errònies al primer atlas de nidificants (Canut, J. & Ticó, J. Ramon. *in* Muntaner, J., Ferrer, X. & Martínez-Vilalta, A., 1984).

Durant la segona meitat dels anys 90, es va produir una expansió de l'espècie des dels límits orientals de la seva àrea de distribució a cap a les comarques d'Osona i Vallès Oriental (e.g. Romero *in* Aymí & Herrando 2003), fet que quedà palès en els treballs d'elaboració del segon atlas d'ocells nidificants de Catalunya, on es constatà un increment d'un 109% en el nombre de quadrats UTM 10x10 respecte del primer. Així, en l'interval de temps entre els dos atles, l'espècie ha doblat el nombre de quadrats amb nidificació probable o segura i ha triplicat les de nidificació possible (Martínez-Vidal *in* Estrada, J., Pedrocchi, V., Brotons, Ll. & Herrando, S. (eds.), 2004).

Aquest procés d'expansió, igualment constatat a França (Ferrer, X., Martínez, A. & Muntaner, J., 1986), també afectà les comarques empordaneses ja que l'espècie es començà a observar ocasionalment pels mateixos anys a la zona de Salines-Bassegoda (Ponce. J & Garcia, J. *in* Copete, J. L. (ed). 1998) i a les fagedes i boscos propers al Puigneulós, al massís de l'Albera (Budó, J., Grabulosa, I. & Fèlix, J. 1997) També s'arribà a observar al Baix Empordà, ja que hi ha dues citacions del novembre de 1997 a St. Sadurní de l'Heura, a les Gavarres (Salvà, C. *in* Copete, J. L. (ed). 2000). Aquestes observacions efectuades durant la dispersió juvenil o en època hivernal podrien correspondre a ocells provinents de l'expansió produïda anys enrere, al Ripollès (Martínez-Vidal *in* Estrada, J., Pedrocchi, V., Brotons, Ll. & Herrando, S. (eds.) 2004), a la ja comentada d'Osona i Vallès Oriental o a ocells de les properes àrees de cria franceses termeneres amb l'Empordà (Groupe Ornithologique du Russillon, 2008).

No és fins a principis del segle XXI, que trobem citacions referents al període de nidificació quan s'observa diversos exemplars en diferents anys al terme d'Albanyà (Trabalon, F. & Montserrat. J.; Macías, M. *in* Sales, S. (ed.). 2006). De llavors ençà, són habituals les observacions hivernals i dispersives, d'agost a març, al sector de les Alberes (Capalleras, E., (ed.) 2005) on fins ara no s'ha constatat la seva nidificació.

El picot negre ja forma part de les espècies nidificants a l'Empordà, ara com ara, només establert al sector Salines-Bassegoda amb un mínim de 5 territoris la temporada de cria de 2008. (Ollé, A. *in* CAE, 2008).

RECULL DE CITACIONS

Lloc observació	Nº. exempl.	Data	Autors observació	Font bibliogràfica
Torroella de Montgrí, BE.	1 ex.	20.V.60	Dr.C.D.T. Minton, D. I. M. Wallace, A. Walker, et.al.	Wallace, D. I. M. & Sage, B. L. (1969)
Torroella de Montgrí, BE.	1 ex.	29.V.62	B. L. Sage & P. Chance, E & Mrs. E. Pilcher.	Wallace, D. I. M. & Sage, B. L. (1969)
Torroella de Montgrí, BE.	1 ex. escolt.	03.VI.65	B. A. Marsh & C. Hughes	Wallace, D. I. M. & Sage, B. L. (1969)
Torroella de Montgrí, BE.	2-3 exs.	17.VI.65	B. A. Marsh & C. Hughes	Wallace, D. I. M. & Sage, B. L. (1969)
Bassegoda, AE	1 ex.	22.VIII.96	Ponce, J & Garcia, J.	Copete, J.L. (1998)
Albera, AE.	Ocasional	<1997	-----	Budó, J., Grabulosa, I. & Fèlix, J. (1997)
Gavarres, BE.	1 ex.	09.XI.97	Salvà, C.	Copete, J.L.ed.(2000)
Gavarres, BE.	1 ex.	16.XI.97	Salvà, C.	Copete, J.L.ed.(2000)
Bassegoda, AE.	1 ex.	01.V.02	Macías Arau, M.	Sales, S. ed.(2006)
Bassegoda, AE.	----	--.X.03	Garrigós, B.	Trabalon, F. (<i>Com.Pers.</i>)
Albera, AE.	Fins a 4 exs.	05.II/19.XI.04	Bertran, M.	Sales, S. ed.(2006)
Bassegoda, AE.	1 ex.	12.VI.04	Trabalón, F. & Montserrat, J.	Sales, S. ed.(2006)
Albera, AE.	1 ex.	23.I.05	Minobis, R.	Capalleras, E. ed. (2005)
Albera, AE.	1 ex.	05.II.05	Budó, J.	Capalleras, E. ed. (2005)
Albera, AE.	2 exs.	05.II.05	Bertran, M.	Capalleras, E. ed. (2005)
Albera, AE.	2 exs.	26.II.05	Bertran, M.	Capalleras, E. ed. (2005)
Albera, AE.	4 exs.	20.III.05	Bertran, M.	Capalleras, E. ed. (2005)
Albera, AE.	1 ex.	25.III.05	Minobis, R. & Bertran, M.	Capalleras, E. ed. (2005)
Albera, AE.	1 ex.	18.VIII.05	Ollé, A.	Capalleras, E. ed. (2005)
Albera, AE.	1 ex.	19.XI.05	Bertran, M.	Capalleras, E. ed. (2005)

En vermell, aquelles dades a confirmar (Maluquer, 1981) o excepcionals i segurament errònies (Canut, J. & Ticó, J.Ramon. *in* Muntaner, J., Ferrer, X. & Martínez-Vilalta, A., 1984).

AGRAÏMENTS

Volem agrair a tots els observadors les citacions realitzades i registrades ja que sense el seu esforç no s'hauria pogut portar a terme aquest recull, en especial a Fran Trabalon, Marc Bertran, Joan Budó i Berto Minobis. També, per la revisió feta del text, a Carlos Alvarez Cros.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Aymí, R & Herrando, S. 2003. Anuari d'Ornitologia de Catalunya 2000. Barcelona; Institut Català d'Ornitologia.

Budó, J., Grabulosa, I., Fèlix, J. 1997. "Els vertebrats de l'Albera: vessant meridional" Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos, Vol. 30. Figueres, Institut d'Estudis Empordanesos.

Capalleras, E. (ed.) 2005. Anuari Faunístic de l'Albera 2005. La Jonquera, Centre d'estudi i protecció de l'Albera.

Copete, J. L. (ed.). 1998. Anuari d'Ornitologia de Catalunya.1996. Barcelona, Grup Català d'Anellament.

Copete, J. L. (ed.). 2000. Anuari d'Ornitologia de Catalunya.1997. Barcelona, Grup Català d'Anellament.

Estrada, J., Pedrocchi, V., Brotons, L. & Herrando, S. (eds.). 2004. Atlas dels ocells nidificants de Catalunya 1999-2002. Barcelona. Institut Català d'Ornitologia (ICO)/Lynx Edicions.

Ferrer, X., Martínez, A. & Muntaner, J. (ed.). 1986. Ocells. A Història Natural dels Països Catalans. Vol. 12. Barcelona. Enciclopèdia Catalana.

Groupe Ornithologique du Roussillon. 2008. Atlas des oiseaux nicheurs des Pyrénées Orientales (1995–1998).

<http://pagesperso-orange.fr/gorperpignan/Atlas/slides/pic-noir.html>

Maluquer i Sostres, J. 1981. Els ocells de les terres catalanes. 3a edició, ampliada. Editorial Barcino. Barcelona.

Muntaner, J., Ferrer, X. & Martínez-Vilalta, A. 1984. Atlas dels ocells nidificants de Catalunya i Andorra. Barcelona: Ketres Editora.

Ollé, A., Álvarez, C., Barriocanal, C., Budó, J., Burgas, A. & Capalleras, E. 2008. Espècies d'aus nidificants prioritàries a l'Empordà, 2008. Informe III. Comitè Avifaunístic Empordanès (CAE). <http://www.comiteempordanès.org>

Sales, S. (ed.). 2006. Anuari d'Ornitologia de Catalunya. 2002-2005. Barcelona, Institut Català d'Ornitologia.

Wallace, D.I.M. & Sage, L. 1969. Las aves de la Costa Brava, Cataluña. *Ardeola*,13: 151-170. Madrid, SEO.